

Színjátszó csoportok vetélkedtek Mórachalmon

A Ságvári Kulturális Szemle járási színvonalversenyének utolsó találkozóhelye vasárnap Mórachalmon volt. A véletlen folytán a színjátszó csoportok vetélkedője lett, hiszen négy közösségből hét színjátszó csoport mutatkozott be. Az arany oklevél ezúttal a zánkai művelődési otthon színjátszóinál talált gazdára. Ezüst oklevéllel jutalmazták az ásatthalmi és a mórachalmi művelődési otthon színjátszóit, bronzot kapott a mórachalmi átképző otthon és mindkét ruzsai műkedvelő csoport. A bemutatott színdarabok többsége az ifjúság időszerű problémáival foglalkozott, a „Felnőnek a fiatalok”-ban tanulási gondjaikat, az Ez a falu eladó című darabban a faluról távozó ifjak visszacsábítását láthatták a nézők. A Víg-színházi csata című színmű a főváros felszabadulásának egyik nagy pillanatát idézte.

A találkozó egyik újszerűsége a mórachalmi gimnázium színjátszó csoportjának Építőtábor című pantomim játéka volt, melyben a KISZ-isták nyári táborozásának, munkájának hangulatát elevenítették fel a diákok. A vetélkedő üde — bár nem új — színfoltja volt a domaszéki fiatalok párosátanca. A Szeged környéki népi táncot eleven, ötletes bemutatásért ezüst oklevéllel jutalmazták.

BÚCSÚ A NÉPHADSEREGTŐL

(Liebmann B. felv.)

Tóth Péter átadja a fegyvert Jakus Sándor honvédnak

Vasárnap Szegeden, a MÁV Művelődési Otthonban megkapó ünnepségen búcsúzott a néphadseregtől 800 tartalékos hadköteles, valamennyien 50 évesek és a szegedi járás lakói. A honvédség szegedi járási kiegészítő parancsnoka, Hévízi László alvezredes, majd dr. Bereczki János, a járási tanács vb titkára a szegedi járási tanács nevében köszöntötte az obsitosokat, s kívántak nekik erőt, egészséget, további eredményes munkát. Az 50 évesek nevében Varga János deszki lakos, munkásőr szólt. Hangoztatta: az idősebbek tudják,

hogy a fiatalok, az ősszel bevonult újoncok becsülettel teljesítik a haza iránti kötelességüket.

A fegyvert Tóth Péter mórachalmi és Hébk István ásatthalmi lakos, obsitosok jelképesen áadták a fiataloknak, Jakus Sándor és Rózsa Imre honvédnak. A szegedi Juhász Gyula általános iskola úttörő ifolyacsokkival kedveskedtek az obsitosoknak. Ezután az algói női citerazenekar, a balástyai női táncsoprot, a dorozsmai művelődési otthon színjátszói és fúvószenekara adtak nagysikerű műsort.

Zenei naptár

János Passio

Johann Sebastian Bach János Passiójának vezényletével ünnepelte meg kar-mesteri pályafutásának 40. évfordulóját Vaszty Viktor, a magyar zenei élet jelentős egyénisége.

Ilyen fontos állomáson Bachot muzsikálni — mélyértelmű, szép gesztus. Az eddigi út jelképes összefoglalása. Igazi művész, igazi muzsikos nem is tehet másként. Csak fokozza a hangverseny ünnepélyességét, hogy éppen március 21-én, Bach születésének 280. évfordulóján került sor megrendezésére. Vaszty Viktor saját jubileumát is a legnagyobb mester ünnepelésének szentelte.

A János Passio előadása újabb, nagyszerű állomás a Vaszty vezette szegedi Zenebarátok Kórusának életében. Bachot énekelni komoly feladat, különösen ilyen nagylegzetű művét. A biztos anyagi ismereten és a stílus tisztaságán felül minden egyes kórustagtól nagyfokú koncentrációt, erőfeszítést követel az előadás. S a Zenebarátok Kórusa kitűnően vizsgázott ezen a hangversenyen is. Kiegyensúlyozott hangzásával, jó felkészültségével biztos alapot teremtett az előadás sikerének.

Nagy kár, hogy Szabó Miklós, az egész mű legfontosabb szolmát éneklő művész röviddel a koncert előtt megbetegedett, s rekedtsége az előadásig sem oldódott fel. Művésznök mégis helytállt, mindössze egy ária elhagyásával hűsiesen végigénekelte a szolmát. (Csak most láttuk igazán, mennyire értékes Szabó

Miklós hangja, s mennyire szűkeben vagyunk állóképességű tenoristáknak.) A mű többi szolmáját — Berdál Valéria, Kemény Kilió, Sinkó György, és Gregor József — művészi tehetségének maximumát nyújtotta. Berdál Valéria, Kemény Kilió és Sinkó György jó gyakorlattal rendelkező, igazi oratórium-énekesek. Előadásuk mentes minden pózólástól, éneklésük plasztikus. Kitűnően állta meg helyét mellettük Gregor József. A szép, meleg hangú, igen tehetséges fiatal basszista nagy nyeresége Szeged zenei életének.

Talán csak a zenekar munkájában találtunk itt-ott kifogásolnivalót. Tudjuk azonban, hogy a mű próbái még tovább folytatódhatnak, s a március 29-i budapesti szereplésig minden a helyére kerül. A zenekar tagjai közül Román Zoltán fuvola, Nagy Imre oboa, Meszlényi László angolkur, és Kedves Tamás csellósólója, valamint Delley József és Margittai Sándor continuo játéka érdemel dicséretet.

Az előadás művészi hitelét Vaszty Viktor irányítása adta meg. Tempói, dinamikai és nagyszerű stílusismerete nagy koncepciójú muzsikusra vallanak, akinek dirigálása nyomán tökéletesen bontakoztak ki a hatalmas mű kontúrjai, s tárultak fel a rejtett szépségek.

A nagyon értékes és emlékeztető hangverseny a jubiláló művész forró ünnepelésével ért véget.

Vántus István

Bach-hangverseny

Szombat este került megrendezésre a nagy zenefestéjelem, Johann Sebastian Bach születésének 280. évfordulója alkalmából összeállított hangversenysorozat első koncertje a Szegedi Zeneművészeti Szakiskola nagytermében. Ezúttal az intézet három sokat ígérő, tehetséges tanulója: Onczay Csaba, Matuz István és Márfy Gabriella játszott — nagy sikerrel. Onczay Csaba gordonkán a D-moll szvitet és a C-dúr Toccata

adagióját mutatta be biztossá hangvétellel, fejlett stílusérzékkel; fuvolán Matuz István tolmácsolta az A-moll szolmázókat — helyenként bravúros megoldásokkal. A híres g-húrúrt Ária elmélyült megszólaltatása, valamint az A-moll hegedűszolmázókat szép előadása Márfy Gabriellát dicséri.

Felfokozott érdeklődéssel várjuk a március 24-i folytatást.

N. L.

Növendékhangverseny a zeneiskolában

Vasárnap délután — hazánk felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából — jól sikerült növendékhangversenyt rendeztek a Liszt Ferenc Zeneiskola Tábor utcai hangversenytermében. Az elsősorban modern művekből álló műsor előadásában az iskola kisebb-nagyobb növendékei rátermettségük, tudásuk legjavát nyújtották, s mintegy keresztmetszetet adtak iskolai

tevékenységüknek. Különösen örvendetesen fogadta a szépszámu közönség, hogy a növendékek stílusosan, kifinomult zenei érzékkel mutatták be a modern magyar szerzők, mindenekelőtt Bartók Béla alkotásait is.

A zeneiskola az utóbbi időben jól sikerült növendékhangversenyekkel hívta fel magára a figyelmet. A vasárnapi koncert ezek közül is magasan kiemelkedett.

Új film

Déltől hajnalig

Mit próbál adni ez a produkció? Az író: Fábrián Zoltán merész, ezideig meglehetősen mostohán kezelt témához: a Magyar Tanácsköztársaság belső konfliktusához nyúl, s ez a vállalkozás a film — Rényi Tamás rendezése — által adott formájában mindenképpen dicséretes dolog. A nehezebbé ezután következik: hogyan próbálja megoldani a bukása szélen álló tanácsrendszernek egy viszonylag szűkebb környezetben is elementárisan jelentkező immanens kérdéseit. Sajnos, meglehetősen sablonos fogurákkal és nem éppen a legsikeresebb cselekménymaggal. A főszereplő parancsnok pozitív hős, volt K. u. K. tiszt, akit a forradalom egyértelműen maga mellé állít — vele nincs probléma. Ugyanintén tiszta kép lett Lovász komiszár hősi alakja is; az ő pártállásuk a tanács hatalom mellett annyira stabil, hogy szinte már mitikus. Merészebb asszociációval talán a Jókai-féle romantikus hősök alánronisztikus rokonainak is nevezhetnénk őket.

A fő konfliktus tehát nem velük kapcsolatban adódik elsősorban, hanem csupán Vajda százados alakjára korlátozó-

Darab a történelemből

Bizonyos, hogy Rohonyi éknek nem voltak tapasztalataik, hiszen a műszakiak mai véleménye szerint kockázatos és a beruházással arányban nem álló a várható haszon a síkföldi vízműveknél. Azonkívül a Maroson és a Tiszán nyáron kevés a vízhozam, költséges víztárolókat kell építeni. Ma ötször annyi áramot fogyaszt Szeged, mint ahogy Rohonyiék azt 1919-ben a vízmű üzembe állításával kiszámították. Tervüket mégis tisztelettel emlegetjük, amelyet a feudális-burzsó Magyarországból egy időre felszabadult értelmiség alkotott és amelyet a szegedi munkásosztály magáénak vallott. Még megvalósulatlan álmában is értékes hagyománya a Tanácsköztársaságnak.

Oltvai Ferenc
levéltári igazgató

Felfigyelnek a munkások és értelmiségiek

A terv a hagyomány szerint a Munkástanács ülésén többször szóba került. A városvezetés a belső forrongás, a munkásosztály elégedetlenségének és a munkanélküliségnek a levezetésére közmunkák kezdeményezését vette tervbe. A vízmű létesítését nem vették fel a programba. Annál inkább felkeltette a munkások, s a haladó értelmiségiek érdeklődését. Köztük Móra Ferencét is. Móra május végén

Az ellenforradalmi polgármester...

Rohonyi a Maros eszévi viszonyait tanulmányozva azt tapasztalta, hogy Szegedtől

nem messzire egy nagyobb kanyarulat átvágásával 16 és fél kilométernyi csatorna végpontján „...a kezdetnél 4 méteres duzzasztást véve fel, a folyó vízbősége szerint változó 5,50—10,50 méter közt ingadozó hasznos esést lehetne nyerni...” Az esés felhasználásával egyelőre 3 darab, egyenként 3 ezer lóerős egységgel építendő turbinatelepen bocsátva át a vizet, 9 ezer lóerős teljesítményt érhetnének el.

Rohonyiék „kis szövetséget” alakítván elkészítették a terveket, az előzetes számításokat és engedélyt kérték a további tervezés megindításához. A hagyomány szerint a tervet — nyomára még nem akadtunk a levéltárban — április közepe táján bemutatták a város ellenforradalmi polgármesterének, Somogyi Szilveszternek, aki azt kerekén elutasította. A „kis szövetség” tagjai ezek után bízták meg egyik munkatársukat, Szijgyártó Albertet, hogy a közvélemény tájékoztatására ismeresse a tervet a sajtóban. Így maradt ránk a tervnek legalább a vázlatos leírása.

A szegedi műszakiak tervéből akkor nem is lehetett semmi. A viszonyok nem olyanok voltak, hogy azt akár a francia tőke szüro-nyainak árnyékában szervezkedő ellenforradalom, akár a harcban levő Tanácsköztársaság kormánya meg tudta volna valósítani.

A vízmű terve

A Magyar Tanácsköztársaság szegedi történetének értékes hagyománya

A Magyar Tanácsköztársaság szegedi történetének egyik érdekes és szinte alig meglátott műszaki tervét idézzük. 1919. április 20-án a Szegedi Naplóban feltűnést keltő cikk jelent meg „Szép terv jobb időkre — 9000 lóerős hidro-elektromos mű Szegednek” címmel. Az eseményről a Dél-Magyarország is hírt adott.

Segíteni akartak

A Napló cikkét Szijgyártó Albert felsőipariskolai tanár írta. Szijgyártó közli, hogy Rohonyi Gyula tanár, abban az időben, amikor a várost megszállták a franciák, tehát 1918. decemberében, látva a nyomasztó nehézségeket, ami abból is adódott, hogy Szegedet demarkációs vonallal elzárták az ország többi részétől, a Maros folyót kezdte tanulmányozni. A hónapokig tartó mérésnek, számításnak eredményeként úgy vélte, hogy a város energiagondjait a Maroson létesítendő vízművel meg lehetne oldani.

Szijgyártó és Rohonyi nem voltak ismeretlenek a szegedi munkások előtt. Gondolataik eljutottak a Munkástanácshoz is, ahol felkarolták a tervet. A hagyomány szerint (sajnos a Munkástanács jegyzőkönyvei nincsenek meg) 1919. március 15-e körül foglalkoztak a tervvel és a tanács megbízta Wallisch Kálmánt, a szegedi munkásmozgalmak egyik akkori vezetőjét, hogy ahhoz a fővárosban is kérjen támogatást. Március 27-e után, amikor a proletárhatalmat képviselő direktórium elhagyta kényszerült a várost a franciák nyomására, Szeged teljesen el volt zárva az országtól. A marosi vízműhöz a Tanácsköztársaság az adott helyzetben egyébként sem tudott volna támogatást nyújtani. A tervet mégis dédelgették azok, akik különösepp érezték a nyomasztó helyzetet és azon segíteni akartak.